

KIRJASTOMUISTOJA

Tärkeimmät muistoni kirjastosta liittyvät vahvasti ”vanhaan” kirjastoon, eli nykyisen Kuvataidekoulun tiloissa toimineeseen kirjastoon. Ensimmäiset kerrat olin siellä äitini ja veljeni kanssa. Muistan istuneeni yläkerran pitkän pöydän ääressä satutunnilla. Olin 5-6-vuotias, ja olimme hiljattain muuttaneet Karkkilaan. En muista, kuka luki, mitä kirjoja luki, tai keitä muita oli kuuntelemassa. Muistan kuitenkin, että joillekin kuuntelijoille kierreportaiden kutsu alakertaan oli sadun lumoa suurempi. Osa kuuntelijoista siis seurasi kierreportaissa hivuttautumista alas - ja ylöspäin suurella mielenkiinnolla. Äitini etsi satutunnin aikana itselleen mieluisia kirjoja tai lehtiä. Tuolloin en osannut vielä lukea. Lainasimme satukirjoja satukirjaosastolta, joka sijaitsi alakerran naulakoilta liuskaa pitkin laskeuduttua oikealla. Siellä oli pöytiä ja tuoleja kirjojen tutkimista varten. Siellä alakerrassa oli satukirjojen kuuntelumahdollisuuskin. Satukirjojen kuvat olivat kiinnostavia ja kauniita. Jouluaiheiset kirjat savupiipusta tupsahtavine puna-valkoasuisine joulupukkeineen jaksoivat ihmetyttää.

Koululaisena jatkoimme kirjastokäyntejä, ja lainasimme vaikeampia ja pidempiä kirjoja. Luulen, että koulun vanhempainilloissa oli valistettu vanhempia lukemisen tärkeydestä. Kirjat olivat kalliita, eikä niitä meidän kotiimme tuolloin vielä ostettu. Muistan kerran lainanneeni monta aivan liian pitkää ja vaikeata kirjaa. Ymmärsin, että en ehdi lukemaan kaikkia kirjoja, ja ryhdyin kirjoittamaan yhtä kirjaa muistiin, jotta voin sen myöhemmin lukea... Selvisi aika pian, että lukeminen on nopeampaa kuin kirjoittaminen. Olin tuolloin tokaluokkalainen. Olin saanut harmonikan hienon pehmustetun laatikon kera. Harmonikkaa en siellä säilyttänyt, vaan järjestelin kirjastokirjoja sinne. Nuo kirjat oli lainattu naulakoilta liuskaa pitkin laskeuduttua suoraan eteenpäin olevasta pienestä neliön muotoisesta tilasta, jonka keskellä mahtuivat olemaan pöytä ja tuolit. Sieltä löytyivät mm. Viisikko-, Tiina-, Neiti Etsivä-, Bess- ja Sos -kirjat. Bess-kirjoja lukiessani haaveilin omasta hevosesta, enkä meinannut ymmärtää, miksei rivitalon takapihalla voisi pitää hevosta.

Kirjastoon mennessä oikealla seinällä oli aina tietokilpailu. Se oli todella hienosti tehty ja monipuolinen. Sen tekemiseen piti paneutua hakemaan tietoa monista tietokirjoista. Se ei ollut todellakaan helppo. Joskus tein koulukavereideni kanssa sen. Parhaiden suorittajien nimet tulivat kirjaston seinälle. En muista, oliko siinä palkintoja, ja kuinka usein kysymykset vaihtuivat. Oliko erikaisille omat kysymykset? Näen elävästi silmissäni, kuinka visuaalisesti hienosti askarreltuja tietokilpailut kuvineen olivat!

Kerran oli kirjastossa sävellyskilpailu. Väsäsin ensimmäisen ja toistaiseksi viimeisen sävellykseni tuohon kilpailuun. Se oli lyhyt 11 tahtia pitkä sävelmä 4/4-tahtilajissa. Se alkoi A-duurissa ja loppui fis-molliin. En tuolloin tiennyt rinnakkaissävellajeista mitään, ja nuotinkirjoitustaitokin oli kankeaa. Sävelmä palautuu vieläkin helposti mieleeni. Sain 2. tai 3. palkinnon pianoa soittavan Satu Lagercrantzin voittaessa kilpailun. Palkinto kannusti kovasti jatkamaan soittamista, ja monia vuosia myöhemmin musisoinkin Sadun kanssa yhdessä.

Myöhemmin oli aika siirtyä aikuisempien kirjojen pariin ja astella kirjaston ovesta suoraan portaita pitkin ylös valoisaan yläkertaan. Olikohan sinne joku ikäraja? Sieltä avautui monta uutta maailmaa, kun luettiin kavereiden kanssa rakkausromaaneista science-fictioniin. Lukukokemuksia vaihdettiin kavereiden kanssa ja koulun oppitunneilla. Muistan monen muunkin aineen, kuin vain äidinkielen tunneilta keskustelut kirjoista. Yläasteen ja lukion opettajat tekivät arvokasta työtään johdatellessaan tutustumaan tiettyihin klassikkoteoksiin ja mm. runoihin.

Palasin myöhemmin kierreportaita pitkin ylös satutuntihuoneeseen, jossa oli myös lehtienlukutila ja mahdollisuus kuunnella musiikkia lp-levyiltä tai c-kaseteilta. Lehdet olivat houkuttelevasti esillä kaltevilla tasoilla koko takaseinän leveydeltä. Huoneeseen mahtui myös paljon kirjoja. Tietokirjasarjat olivat lukukäytössä. Olihan meillekin hankittu jo pari tietokirjasarjaa, mutta joskus joitain tietoja oli tarkistettava uudemmissa tietoteoksista. Huoneessa oli myös muutama muu pöytä kuin se pitkä satutuntipöytä. Satutuntipöydän ääressä aikuiset usein lueskelivat lehtiä. Muiden pöytien ääressä oli mahdollisuus kuunnella musiikkia. Saatoin koulun jälkeen mennä sinne läksyjä tekemään ja nauttimaan joistain suosikkilevyistäni. Kotonani oli vain c-kasettisoitin ja tuntui, että lp-levyjen soundi oli jotain ihmeellistä. Kuuntelin musiikkia laidasta laitaan gregoriaanisesta laulusta poppiin. Muistan ajan, jolloin rentouduin Dolly Partonin musiikin soidessa. Levyn ensimmäisen kappaleen Jolenen soidessa irtauduin hetkeksi arjesta. Pojatkin viihtyivät tuolla osastolla levyjä kuuntelemassa ja Suosikkia tai Introa lukiessa. Lehtihyllyn National Geographyt kiinnostivat myös monia. Huoneessa istui aina oman pöytänsä ääressä kirjastotyöntekijä, joka valvoi hiljaisuutta, päällysti kirjoja ja hoiti levyjen kuuntelua. Lukusalin takana oli huoneita, jonne asiakkailta ei ollut pääsyä. Siellä oli ainakin kirjaston johtaja Anja Nousiaisen huone.

Kun kirjastoon tultiin ulko- ovesta sisälle, oli vasemmalla puolella pitkä kaartuva lainaustiski. Lainauksikin ääressä seisoivat kirjastotyöntekijä, joka mielestäni oli aina Anneli Terri. Tiskillä oli pino valmiiksi leimattuja kortteja. Kirjastotyöntekijä sujautti kortin lainattavan kirjan takakannen sisäpuolella olevaan taskuun. Kortissa oli pitkä lista leimattuja päivämääriä. Viimeinen päivämääräleimaus ilmoitti kirjan palautuspäivämäärän. Kun jatkettiin tiskiltä eteenpäin, tuli vastaan pieni vetoinen ikkuna, jonka ikkunatasolla oli käsityölehtiä. Kun pukeutuminen alkoi enemmän kiinnostaa meitä tyttöjä, tutkimme innolla muotia maailmalta. Burda-lehdet olivat kiinnostavia. Niiden kaava-arkkien mukaan naapurini ompeli minulle joitain tosi viehättäviä vaatteita. Käsityölehtien lähellä kirjat jatkuivat monessa hyllystörivissä, ja sieltä löytyi myös mm. psykologiaa käsittelevää kirjallisuutta lukio-opintoja varten. Aiemmin oli sieltä löytynyt jo kohutut Anneli Tempakan ja Uma Aaltosen kirjat. Äitinikin oli sivistänyt itseään noiden hyllyjen valikoimilla murrosikäisiä lapsia kasvattaessaan. Varmaan oli taas vanhempainilloissa jaettu lukuvinkkejä.

Kirjasto oli todella tehokkaasti täytetty. Mm. kierreportaiden lähellä olevilla ikkunatasanteilla oli aina myös jotain lehtiä. Näen siinä silmissäni Suomen Luonto-lehtiä, National Geographyn vanhoja vuosikertoja ja Tekniikan maailma-lehtiä. Kierreportaista oikealle johtivat portaat alaspäin johonkin mystiseen tilaan, jonne joskus harvoin joku henkilökunnasta meni.

Tuo vanha kirjasto on minulle se merkityksellisin kirjasto. Opiskeluaikoina pääkaupunkiseudun monet kirjastot tulivat tutuiksi, mutta niihin ei liity mitään vahvoja tunnepitoisia muistoja. Olivathan ne isoja ja moderneja Karkkilan kirjastoon verrattuna. Karkkilaan palattuani oli kirjasto muuttanut nykyisiin tiloihin. Ymmärsin, kuinka tehokkaasti kaikki oli pakattu vanhaan kodikkaaseen kirjastoon. Uudesta kirjastosta olen nauttinut lasteni kanssa. Olemme viihtyneet satutunneilla, ja olemme lainanneet paljon kirjoja. Lapsen iloa ja uteliaisuutta on ollut ihana seurata, kun kirjastokassin kirjoja on malttamattomina alettu kotona tutkia. Arkinen, onnellinen tuokio on jäänyt lasteni mieleen, kun meille tuli mukavaksi tavaksi lasteni ollessa leikki-ikäisiä istua lounaan jälkeen sohvalle sylkkäin lukemaan hetkeksi jotain lasten valitsemaa kirjaa. Nykyään luen 2-3 kirjaa rinnakkain fiiliksen mukaan; joko nauttien, pohtien tai sivistäen itseäni. Kirjaston merkitys minulle on suuri, sillä kirjojen avulla voin rentoutua, sivistää itseäni, kehittää ajatteluani, nautiskella tarinoiden mielikuvituksellisista juonista, oppia ja oivaltaa aivan uusia asioita ja rauhoittua päivän päätökseen. En osaa mennä nukkumaan ilman jotain luettavaa. Uskon, että moni jakaa ajatuksen, että kirjat voivat tuoda onnea, iloa ja ymmärrystä elämään!

Lukemisen taito on nykyään itsestäänselvyys. Lukutaito on kuitenkin muuttunut monilla lapsilla, nuorilla ja aikuisilla nopeaksi silmäilyksi ja selailuksi. Tekstiin ei keskittyneesti paneuduta. Tietoa haetaan, muttei sitä tarvitse enää painaa mieleen, ja asiat sekoittuvat. Ilman hyvää lukutaitoa, on vaikea erottaa tekstistä olennainen, faktat sekoittuvat mielipiteisiin ja tekstiin on vaikea suhtautua kriittisesti. Kaikki työ, mitä tehdään lukutaidon hyväksi, kehittää sivistystasoaamme kaikilla elämän osa-alueilla. Kirjasto antaa tuolle työlle hienot puitteet. Karkkilan kirjastomme osaava ja palvelualtis henkilökunta on käytössämme lähes päivittäin. Uutuudet ovat käsillä nopeasti ja kaukolainauksella on mahdollisuus saada harvinaisempaa materiaalia käyttöön. Olen ollut aina hyvin tyytyväinen kirjaston käyttäjä. Kirjaston henkilökunta saa paljon kiitosta koko kirjaston käytön ajaltani. Rauhallisella, ystävällisellä ja jäməkällä otteella kirjastosta on muodostunut inspiroiva itsensä kehittämisen kehto kansalaisille!

Karkkilassa lokakuussa 2012

Tuija Närhi

